ایجاد خانه‌های خلاق در سراسر ایران

خانه‌های خلاق، اصطلاحی است که از این پس زیاد خواهیم شنید و در توضیح اولیه‌اش باید گفت که بناها و خانه‌های تاریخی بسیار گسترده‌ای در سطح کشور وجود دارد که می‌تواند بهترین بهانه برای تبدیل خانه‌های تاریخی به خانه‌های خلاق در حوزه میراث فرهنگی و گردشگری باشد. این را خیاطیان، معاون توسعه مدیریت گفته و اعلام کرده که وزارت میراث فرهنگی آمادگی ایجاد خانه‌های خلاق در ۳۱ استان کشور را دارد. پرویز کرمی، مشاور معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهوری هم در همین خصوص گفت: ایجاد این خانه‌ها در استان‌های مختلف آغاز شده و قرار است تا پایان سال خانه‌های خلاق در ۹ استان راه‌اندازی شود. کرمی با بیان این‌که خانه‌های خلاق در حقیقت مکانی برای فعالیت صنایع نرم و فرهنگی است، افزود: برنامه‌ریزی کرده‌ایم در همه استان‌ها حداقل یک خانه خلاق ساخته شود. در این پروژه دولت صرفا حمایت‌کننده و تسهیلگر است و بخش عمده‌ای از فعالیت‌ها توسط بخش خصوصی انجام می‌شود. / جام‌جم‌دیلی

رنسانس اروپایی در دل یک روستای ایرانی

ورکانه به دلیل معماری سنگی و بافت تاریخی‌اش، یکی از روستاهای هدف گردشگری استان همدان است

مینا مولایی

ایران

همدان برای گردشگران دیدنی زیاد دارد؛ از غار علیصدر و تپه هگمتانه و گنجنامه‌اش گرفته تا لالجینِ سفالی و آرامگاه بوعلی سینا و باباطاهرش؛ برای خیلی از گردشگران هم بازدید از این نقاط دیدنی، اولین گزینه‌های فهرست گردشگری‌شان در روزهایی است که گذرشان به همدان می‌افتد. اما در دل این استان ۲۰ هزار و ۱۷۳ کیلومتر مربعی جاذبه منحصربه‌فرد دیگری هم قرار دارد که شاید خیلی‌ها اسمش را هم نشنیده باشند؛ روستای هدف گرشگری ورکانه که هشتم خرداد ۱۳۹۶ و طی نامه‌ای از سوی معاون رئیس جمهوری و رئیس وقت سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، مراتب ثبت ملی بافت تاریخی‌اش به استاندار همدان ابلاغ شد و به این ترتیب نام این روستای سنگی بیش از پیش سرزبان‌ها افتاد. روستایی که به دلیل معماری خارق‌العاده‌اش مشهور شده است؛ معماری‌ای که شبیه دوره رنسانس است و دقیقا به همین دلیل، ورکانه روستای رنسانسی ایران لقب گرفته است.

حکایت این روستای تاریخی شنیدنی است؛ روستایی عجیب از جنس سنگ که قدمتش به بیش از ۴۰۰ سال قبل می‌رسد و همین موضوع دلیلی است بر این‌که به عنوان روستای هدف گردشگری انتخاب شود. ورکانه در گویش کردی از کنارهم قرار گرفتن دو کلمه ساخته شده است؛ «ور» به معنی کنار و «کان» به معنی چشمه و آب. نام این روستا نشان‌دهنده موقعیت جغرافیایی آن نیز هست؛ ورکانه با جمعیت یک هزار نفری‌اش سالیان سال است که در شرق رودخانه ارزانفود و در نزدیکی‌های قنات روستا قرار گرفته، قناتی که قدمتش به اوایل دوره صفوی می‌رسد و یکی دیگر از جاذبه‌های این منطقه است. برای رسیدن به ورکانه باید از شهر همدان به آزادراه همدان به ملایر بروید و بعد از این‌که تابلوی سد اکباتان را دیدید وارد فرعی سد اکباتان شوید. بعد از عبور از روستاهای شمس‌آباد و علی‌آباد، این روستای تمام سنگی ورکانه است که پیش روی شما قدم علم می‌کند.

از کف تا سقف سنگ

ورکانه را گردشگران با خانه‌های سنگی و کوچه‌های سنگفرش شده‌اش می‌شناسند؛ خانه‌هایی که برخلاف بسیاری از خانه‌های روستایی با مصالح متفاوتی ساخته شده است. اینجا در کوچه و پس‌کوچه‌های ورکانه که قدم بزنید و روی معماری شگفت‌انگیز خانه‌هایش که چشم بچرخانید، چیزی جز سنگ، سنگ لاشه، سنگ مالون و گاهی خشت و آجر نمی‌بینید. انتخاب این نوع معماری سنگی در این روستا که در دامنه جنوبی زاگرس بزرگ قرار گرفته، یک دلیل بیشتر نداشته؛ فراوانی سنگ و مقاوم بودن آن در برابر عوامل طبیعی، عاملی که باعث ماندگاری بسیاری از خانه‌های قدیمی روستا از گذشته‌های دور تا همین امروز شده است. در ورکانه از کف تا انتهای دیوارچین خانه‌ها و حیاط‌ها و حتی پشت‌بام‌ها، همه چیز یکسره سنگی است. تکه سنگ‌های تیره و خاکستری رنگی از معادن اطراف این روستا استخراج شده و یکی یکی روی هم چیده شده‌اند تا سبکی زیبا از معماری را در این روستا بسازند. سبکی که در نگاه اول و از نظر هر تازه واردی به اروپای دوران رنسانس شباهت دارد.

از قلعه اربابی تا خانه پروفسور موسیوند

اگر تا حالا نمی‌دانستید، از این به بعد بدانید که ورکانه همدان زادگاه پروفسور توفیق موسیوند، سازنده نخستین قلب مصنوعی کنترل از راه دور جهان است و محل زندگی این مرد بزرگ دنیای علم که تا ۱۵ سالگی در ورکانه چوپانی می‌کرد، توسط بنیاد مسکن در این روستا بهسازی و حفظ شده و به یک جاذبه دیدنی برای گردشگران تبدیل شده است؛ جاذبه‌ای که درست روبه روی تنها مسجد روستا قرار دارد.

یکی دیگر از جاذبه‌های ورکانه، قلعه اربابی مهری‌لیلی قراگوزلو؛ دختر نقی‌خان قراگوزلو و همسر مجیدخان یکی از خان‌های روستا که هنوز پابرجاست و نشان از این دارد که ورکانه هم به سبک خیلی از روستاهای گذشته کشورمان به سبک ارباب-رعیتی اداره می‌شده است. قلعه اربابی معماری ویژه‌ای هم دارد و ساختمانش با پلان چلیپایی طراحی شده است. این بنا در ابعاد ۱۲ در ۲۰ متر و با زیربنای ۳۳۰ مترمربع در دو طبقه ساخته شده و طبقه دوم در قسمت مرکزی بنا ایجاد شده است. این قلعه زیبا در فاصله ۱۰۰ متری در ضلع جنوبی روستا و در بستر سبز کوهپایه و مشرف به روستا قرار گرفته و به ثبت ملی هم رسیده است.

آن‌طور که می‌گویند اولین اصطبل پرورش اسب ایران هم در همین روستا بنا نهاده شده؛ اصطبلی به مساحت ۱۶۵۰ متر مربع که هنوز پابرجاست و در زمان امیر تومان یکی از حاکمان همدان ساخته شده است.

گورستان ورکانه یکی دیگر از نقاط دیدنی ورکانه است. بله تعجب نکنید، گورستان! چراکه این گورستان برخلاف بقیه گورستان‌ها هیچ سنگ قبر و نشانی ندارد و همین موضوع نقطه تمایز آن با بقیه گورستان‌هاست.

ایجاد یک پایگاه حفاظتی در روستا

ورکانه سنگی اما ممکن است عمرش به سال‌های آینده قد ندهد؛ چراکه مدتی است ساخت و سازهای غیر مجاز و خارج از بافت سنگی در این روستای هدف گردشگری، معماری سنتی آن را به خطر انداخته و به یک دغدغه بزرگ برای میراث دوستان این استان تبدیل شده است؛ خانه‌هایی که مثل وصله‌ای ناجور روی تن سنگی ورکانه دیده می‌شوند و حالا برای حفاظت از این بافت تاریخی و این میراث ملی، قرار است یک پایگاه حفاظتی و پژوهشی در این روستا مستقر شود تا نظارت بیشتر و دقیق‌تری بر حفظ و نگهداری بافت سنگی روستا صورت گیرد. این خبری است که علی مالمیر، مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان همدان به ما می‌دهد و در ادامه می‌افزاید: متاسفانه بعد از بارندگی‌های شدید سال ۹۶ به برخی از بناهای این روستا آسیب‌هایی وارد شد که با تسهیلاتی که بنیاد مسکن برای بازسازی بناها درنظر گرفت شاهد افزایش ساخت و سازهای جدید در ورکانه بودیم که بعضی از این موارد یا اساسا پروانه‌ای از دهیاری نگرفته بودند یا ضوابط میراث فرهنگی را در حفظ نما و جداره سنگی مطابق با نمای روستا رعایت نکرده بودند که خوشبختانه با پیگیری‌های صورت گرفته موفق شدیم مجوز ایجاد یک پایگاه حفاظتی و پژوهشی را در بافت روستای واجد ارزش ورکانه بگیریم. این پایگاه در این روستا مستقر خواهد بود و ردیف اعتباری خاصی هم در سطح ردیف اعتباری ملی پایگاه‌های میراثی برای آن درنظر گرفته شده است.

مدیر میراث همدان در ادامه از انعقاد یک تفاهم‌نامه با استانداری همدان هم برای حفظ این بافت تاریخی و ثبت ملی شده خبر می‌دهد و می‌گوید: تفاهم‌نامه‌ای با دفتر امور روستایی استانداری همدان داشتیم که از محل اعتبارات آنها هم در راستای مرمت این جداره‌های آسیب‌دیده کمک بگیریم و برنامه به این شکل است که با استفاده از اعتبارات اداره کل میراث فرهنگی و اعتبارات دفتر امور روستایی استانداری و مشارکت مالکین به عنوان بخش خصوصی، به صورت سه‌جانبه هزینه‌های مرمت و ایجاد نماهای سنگی را متقبل شویم. در همین راستا پرداخت بخش نهایی تسهیلات بنیاد مسکن به مالکین هم منوط به رعایت ضوابط میراثی در این روستا شده است.

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۸۷۱

جدول عادی

افقی: ۱) نشانه مفعولی- حشره‌ای شبیه ملخ- زندگی کردن ۲) فسیل- برودت- برهنه ۳) امانت- دریاچه‌ای در سوئیس- تبهکاران ۴) شهری در فارس- بی‌حیا- سوغات قمصر ۵) بی‌خطر- میزبان جام‌جهانی ۱۹۹۰ فوتبال- قابل شنیدن ۶) ثروتمند- نفت دریای شمال- آماس ۷) شهری در هلند- ممنوع نیست- یگانه ۸) ترمز چارپا- یدی- جنگ و جدال- دست از... وجود چو مردان ره بشوی ۹) در بیان علت به کار می‌رود- نیکو- شهری در چهار محال و بختیاری ۱۰) نوبت بازی- میان‌تهی- خدای هندو ۱۱) شوم- از گیاهان آپارتمانی که به سرما حساس است- با اهمیت ۱۲) پراکندگی- فرزند مؤنث- ظریف و شکننده ۱۳) روز ها- پشتگرمی- یون منفی ۱۴) اثر چربی- سبز مایل به خاکستری- تقسیم کردن زمین زراعی به قطعاتی ۱۵) سر و صدا- قصور- حرف فاصله.

عمودی: ۱) پیغمبر خدا- ادامه هر چیز ۲) پیکر- جمع شبح- یك نفر ۳) دریافت‌کننده- قریه ۴) گرسنگی- هدیه دادن- نقشی زینتی در تذهیب ۵) اسب تندرو- جهانگردی- نت اول ۶) طرف- روز جزا- مبحث ۷) شایستگی- آمودریا- اختلالی عصبی ۸) ملاحظه و احتیاط- نوعی بیماری قارچی گیاهان ۹) لباس- مرتعش- ناگواری ۱۰) رنگارنگ- بخش معرفی عناوین و موضوعات کتاب- راهی که به آخر نمی‌رسد! ۱۱) باد سرد- زبانی از خانواده زبان‌های هندواروپایی- معادل فارسی شعله ۱۲) نوعی نارنگی- کلمه پرسشی- پیغمبر ۱۳) عظمت و اقتدار- نوازنده چنگ در عهد ساسانی ۱۴) دیوار بلند- برتر از دیگران- پدر علم تاریخ ۱۵) کلیسای تاریخی پاریس- برنامه‌ای با موضوع ازدواج، فرزندآوری و خانواده سالم در شبکه سلامت سیما.

جدول ویژه

افقی: ۱) ستون بدن- زبان مشترك دل‌هاست- شهر باستانی بوشهر ۲) پیگمان- دیکته- چادر به سر ۳) نوعی کارد نوك‌تیز- بلند مرتبه- زیبا و دلفریب ۴) نقطه انگلیسی- صادق- ندادهنده ۵) گرد و خاك- ترشح کردن- پاسخ مثبت ۶) سست- جوش صورت- وسیله نخ‌ریسی ۷) خارجی‌ترین قسمت پوست- دارایی- قوم سرخپوست بومی مکزیك ۸) حرف انتخاب- تفریق- نوعی زردآلو- میان ۹) فلانی- ترتیزك- سیاهی شهر از دور ۱۰) بیهوده- فرمان کشتی- جیره غذای روزانه ۱۱) غارت- ستاره نامی سینمای فرانسه در دهه ۷۰- گروهی از ترکیب‌های آلی اکسیژن‌دار ۱۲) زنده به آب- فرمان توقف- چند رأی ۱۳) رزق و روزی- چهره- فیزیکدان فرانسوی قرن نوزدهم ۱۴) حرف دهن‌کجی- قصه‌گوی سنتی- نوعی بافت گیاهی که سلول‌های آن قدرت تقسیم دارند ۱۵) سیاره مشتری- برشته‌شده و سوخاری- N.

عمودی: ۱) نمایشنامه‌ای از موریس مترلینگ بلژیکی که به خاطر آن برنده جایزه نوبل شد- به‌زودی ۲) دندان‌های نیش- تردید- گشت و گذار ۳) مبحثی در فیزیك- ثابت کردن ۴) زمان معین- شغال در گویش عرب- دماغ ۵) نمایشنامه متنوع- تازه ساخته‌شده- کشیش ۶) صحنه نمایش- جنگ روسیه و عثمانی- عبادتگاه مسیحیان ۷) حواری خائن- زادگاه کمال‌الملك- نقاب ۸) رنگارنگ- پیکر ۹) خط‌الرأس کوه- به تنهایی- پست فطرتی ۱۰) ترك نکردن جایی- عامل بیماری‌زا- نشانه مفعول ۱۱) نت پنجم- رودخانه‌ها- فتنه انگیزی ۱۲) واحد طول معادل ۳۶ اینچ- حیات- زبانی از شاخه زبان‌های هندوایرانی ۱۳) به دیدار بیمار رفتن- از ابزارهای شبکه جهانی اینترنت ۱۴) گازی برای تصفیه آب- شهر زیبای لهستان- آسیب جسمی یا روحی ۱۵) متعصب در دین و مذهب- هورمون غده فوق‌کلیوی.

حل جدول عادی شماره ۵۸۷۰

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ن	ه	ی	ب	■	غ	م	خ	و	ا	ر	■	ق	ض	ا
۲	ص	ن	ا	ی	غ	د	س	ت	ی	■	ت	ه	ا	ج	م
۳	ف	ر	و	ت	ن	■	خ	ا	ل	ق	■	م	ا	ه	ر
۴	ج	و	ر	■	ب	ا	ر	م	■	د	ا	ی	ن	■	ز
۵	ه	ر	■	پ	ی	ل	ه	■	م	س	ا	ی	گ	ی	
۶	ا	■	ط	ا	ه	ا	■	ن	و	ر	م	ن	■	ل	د
۷	ن	و	و	ل	■	ت	ر	ا	م	و	ا	■	ی	م	ن
۸	■	ی	ا	س	ا	■	س	ب	ا	■	ن	ر	و	ژ	■
۹	ک	ش	ف	■	م	ا	ی	و	ن	ز	■	ک	ا	ه	ن
۱۰	ی	ن	■	م	ت	ج	د	د	■	س	ا	ی	ش	■	ف
۱۱	م	و	ن	ب	ل	ا	ن	■	ا	ک	ش	ن	■	و	ت
۱۲	ی	■	ج	ه	ا	ز	■	ق	ن	ا	د	■	م	ل	ا
۱۳	ا	ل	ا	و	■	ه	ا	ر	د	■	و	ا	ن	ی	ل
۱۴	ک	و	ش	ت	ه	■	غ	ا	ر	ف	غ	ل	ا	م	ی
۱۵	ر	م	ی	■	س	ر	م	ن	ز	ل	■	م	و	ه	ن

حل جدول ویژه شماره ۵۸۷۰

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ش	ک	س	ت	■	ن	ا	گ	و	ا	ر	■	ق	ا	پ
۲	ا	ل	ت	ر	ن	ا	ت	ی	و	■	پ	ر	ن	س	س
۳	ه	م	ا	ن	ا	■	و	ا	ل	د	■	م	د	ف	ن
۴	چ	ب	ن	■	ب	ر	ک	ه	■	ل	ا	ی	ی	■	د
۵	ه	ا	■	ا	و	ی	د	■	ع	د	ل	ا	ل	ه	ی
۶	ا	■	و	ی	د	ا	■	ک	ر	ا	ک	ر	■	پ	د
۷	ن	ا	ی	ب	■	ل	غ	ت	ف	ر	س	■	ب	ت	ه
۸	■	ک	ا	ک	ا	■	ر	ا	ی	■	ی	ل	د	ا	■
۹	ی	ا	ر	■	ک	ی	ا	ر	ن	گ	■	ا	د	ن	ا
۱۰	ک	ژ	■	ت	ر	و	م	ا	■	ب	س	م	ل	■	م
۱۱	پ	و	ر	س	ا	ن	ت	■	د	ر	م	ا	■	م	و
۱۲	ا	■	ن	ا	ن	ا	■	م	ا	ی	ا	■	ا	ب	ن
۱۳	ر	ه	ج	و	■	م	غ	د	ل	■	و	ا	ل	ا	د
۱۴	چ	و	ب	ی	ن	■	س	ا	م	و	ی	ل	م	ر	س
۱۵	ه	ک	ر	■	خ	و	ر	د	ن	ی	■	پ	ا	ز	ن

برای حل جدول اعداد باید در هر مربع کوچك‌تر ۳ در ۳ هیچ عدد تکراری وجود نداشته باشد.
همچنین هیچ عددی در یك سطر یا ستون مربع بزرگ ۹ در ۹ تکرار نشده باشد.

حل سودوکو ۳۷۸۱

۹	۳	۷	۲	۵	۸	۶	۴	۱
۸	۶	۱	۴	۹	۷	۵	۳	۲
۲	۴	۵	۱	۳	۶	۸	۹	۷
۵	۹	۴	۶	۷	۳	۲	۱	۸
۳	۱	۸	۵	۲	۴	۹	۷	۶
۷	۲	۶	۹	۸	۱	۴	۵	۳
۶	۸	۹	۷	۱	۵	۳	۲	۴
۴	۷	۲	۳	۶	۹	۱	۸	۵
۱	۵	۳	۸	۴	۲	۷	۶	۹

۹	۲	۳	۱	۴	۶	۸	۵	۷
۶	۴	۷	۵	۲	۸	۳	۹	۱
۱	۸	۵	۷	۹	۳	۴	۶	۲
۷	۹	۸	۲	۵	۴	۶	۱	۳
۴	۶	۲	۹	۳	۱	۷	۸	۵
۳	۵	۱	۸	۶	۷	۲	۴	۹
۸	۱	۶	۳	۷	۹	۵	۲	۴
۲	۷	۹	۴	۸	۵	۱	۳	۶
۵	۳	۴	۶	۱	۲	۹	۷	۸

			۵	۳	۱	۴	۲	۸
			۹	۴	۸	۷	۵	۶
			۲	۷	۶	۹	۱	۳
۳	۹	۸	۵	۴	۲	۶	۱	۷
۷	۱	۴	۹	۳	۶	۸	۵	۲
۶	۵	۲	۷	۱	۸	۴	۹	۳
۸	۲	۷	۱	۶	۹	۵	۳	۴
۴	۶	۹	۳	۲	۵	۱	۷	۸
۱	۳	۵	۸	۷	۴	۲	۶	۹

۹	۸	۵	۲	۳	۶	۱	۷	۴
۹	۴	۳	۱	۹	۵	۶	۲	۸
۷	۸	۴	۳	۶	۲	۹	۱	۵
۱	۶	۲	۷	۸	۴	۳	۹	۶
۴	۲	۹	۵	۱	۸	۷	۳	۶
۳	۷	۸	۶	۲	۹	۵	۴	۱
۶	۹	۴	۳	۵	۱	۲	۸	۷
۸	۳	۷	۹	۶	۲	۴	۱	۵
۲	۵	۱	۸	۴	۷	۹	۳	۶

سودوکو ۳۷۸۲

۴				۶				۲
	۶	۸	۴		۳	۵	۹	
	۱						۸	
	۴		۷		۸		۱	
۷								۳
	۲		۶		۹		۷	
	۷						۵	
	۵	۹	۳		۷	۴	۲	
۱				۹				۸

۵				۷				۸
	۲	۴	۸		۱	۵	۶	
	۸						۷	
	۵		۹		۶		۴	
۸								۶
	۴		۵		۷		۸	
	۱						۹	
	۲			۳		۹		۷
۹					۴			۱

			۹		۶			
				۸	۶			
						۹		
۹				۶				۵
	۴	۵	۹		۸	۶	۱	
	۸						۹	
	۹		۶		۳		۷	
۶								۲
	۳		۱		۷		۶	
	۲						۸	
	۶	۱	۸		۵	۷	۲	
۴				۱				۶

۲				۳				۴
	۴	۳	۶		۷	۹	۲	
	۸						۶	
	۹		۹		۴		۵	
	۱							۱
۹								
	۳		۱		۸		۷	
	۹						۴	
	۲	۶	۵		۱	۸	۹	
۸				۶				۵